

OMSLAG

Het heiligenboek

Gregorius de Grote. De monnik-paus *Tom Zwaenepoel*

„In een bouwwerk steunt een steen de andere, want men legt een steen op de andere. Wie een andere steunt, wordt van zijn kant door een andere gesteund. Zo steunen de burens elkaar. Met hun hulp ontstaat het bouwwerk van de liefde.” (*Homilie over Ezechiël, 2,1,5*)

Gregorius wordt omstreeks 540 geboren in een Romeinse patriërsfamilie. Hij studeert rechten en wordt op zijn dertigste stadsprefect van Rome. Na de dood van zijn vader in 574 wordt hij monnik. Hij leeft met twaalf vrienden volgens de regel van Benedictus in het ouderlijke paleis op de Celiusheuvel, de Monte Celio, een van de zeven heuvels van Rome. Dit klooster draagt hij op aan de heilige Andreas. Op zijn landerijen in Sicilië richt hij nog zes kloosters op. Vervolgens wordt Gregorius tot diaken gewijd (578) en als pauselijk gezant naar Constantinopel gezonden (579).

Bij zijn terugkeer naar Rome wordt hij raadgever van paus Pelagius II, die hij in 590 opvolgt. Gregorius beschouwt zichzelf als 'dienaar van de dienaren van God', maar buigt zich ook over wereldlijke kwesties. Hij ordent de clerus

opnieuw, laat het kerkelijke celiabaat in acht nemen, regelt de taken van de bisschoppen en breidt de pauselijke en bisschoppelijke macht uit. Tijdens zijn pontificaat wordt ook aangevangen met de kerstening van Engeland. Hij zendt veertig monniken en benoemt later Augustinus van Canterbury, zijn prior in het klooster op de Caelius, tot aartsbisschop. Gregorius sterft in 604. Op zijn graf in de Sint-Pietersbasiliek prijkt het opschrift *Consul van God*. Gregorius en Leo I zijn de enige pausen die de eretitel 'de Grote' dragen.

Gregorius is een veelzijdige, door en door praktische persoonlijkheid gezegend met een grote inzet en een sterk doorzettingsvermogen. Hij munt uit door zijn organisatietalent en morele integriteit. Zijn aandacht gaat vooral naar sociale kwesties en ziekenzorg. Zo ontfermt hij zich over bedelaars en oorlogsweduwen en nodigt hij dagelijks twaalf armen of pelgrims uit voor het middagmaal. In *Homiliae in evangelia* (40, 10) zegt Gregorius: „Elke dag kunnen we Lazarus vinden als we hem zoeken, en elke dag ontmoeten we hem, ook zonder hem te zoeken.

De armen schijnen ons ongewenst en komen op ons af met vragen en eisen. Vraag je af of het wel gepast is om ze af te wijzen, want diegenen die ons iets vragen, zouden onze beschermers kunnen worden. Verzuim daarom geen gelegenheid om barmhartig te zijn.” Gregorius is de eerste monnik aan het hoofd van de rooms-katholieke Kerk en geeft hierdoor een belangrijke impuls aan het kloosterwezen. Tot zijn belangrijkste raadgevers behoren monniken. Hij herstructureert de liturgie met bijzondere aandacht voor de kerkelijke gezangen, waarvoor hij een school opricht. Bovendien is hij verantwoordelijk voor de eerste standaardisering van de westerse kerkmuziek. Een legende uit de negende eeuw omschrijft Gregorius als de 'schepper' van het gregoriaanse repertoire. Een duif fluistert hem de gezangen in het oor, waarna hij ze zingend dicteert aan een achter een scherm gezeten schrijver. Nieuwsgierig geworden door de talrijke onderbrekingen in de voordracht van de paus, besluit de schrijver een kijkje te nemen aan de andere kant van het scherm. Daar ziet hij op de schouder van Gregorius de duif

zitten, het symbool van de heilige Geest.

Gregorius is onder de indruk van de ideeën van Augustinus van Hippo en van zijn lievelingsheilige Benedictus, aan wie hij het tweede boek van zijn *Dialogen* wijdt. Meer dan achthonderd brieven zijn overgeleverd, waarin Gregorius' kerkelijke en politieke activiteiten worden bewezen. Zijn geschriften zijn vooral praktisch van aard. Hierin verschilt hij van de veeleer filosofisch aangelegde kerkvaders Augustinus, Hiëronymus en Ambrosius. Door zijn diepe wortels in de stad Rome, het Romeinse volk en zijn tradities wordt Gregorius de Grote ook wel eens de 'laatste Romein' genoemd.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

20 mei, 23 uur, IKON via Nederland 2. In de serie *Holland Doc* de prent *De strijd om Johannesburg*. Met het WK Voetbal in het vooruitzicht begint het stadsbestuur van Johannesburg in 2006 een grote opknappbeurt van de verpauperde buurten in het stadscentrum. Filmmaker Rehad Desai (1963) volgt deze grootstedelijke makeover vanaf het begin. Aanvankelijk is de Zuid-Afrikaans net zo enthousiast als het stadsbestuur en de jonge vastgoedondernemers, maar naarmate het proces vordert, plaatst hij steeds meer vraagtekens bij de intenties van de betrokkenen en het uiteindelijke resultaat. Dankzij of ondanks het werk van goedbedoelende bestuurders en ondernemers ziet de georganiseerde misdaad haar kans schoon om onder het mom van steun aan de allerarmsten vooral de eigen zakken te vullen. Nu het project zijn voltooiing nadert, maakt Desai de balans op. Wie zijn hier nu de winnaars en wie de verliezers?

De vrome kudde

Gevogelte *Ingezonden door E. Mengels*

Drie jonge ooievaars hebben net hun eerste opdracht achter de rug en kaarten wat na bij een biertje. Zegt de eerste:

– Ik bracht een kindje bij een pasgehuwd stel. Blij dat ze waren!

Zegt de tweede ooievaar:

– Ik mocht een kindje afgeven bij een gezin dat er al twee had. Die waren ook erg opgetogen.

En de derde:

– Ik vloog drie dagen boven een nonnenklooster. Man, wat een paniek daar beneden!

Politie *Ingezonden door Mario*

Politieagent:

– In uw toestand luidt de leuze: handen af van het stuur.

Naar de kant gewenkte automobilist:

– Moet ik stomdronken nu ook al zonder handen rijden?

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & leven · Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

VLAAMSE PUZZELS DEPUZZELAAR

Uitgeverij Jacques Gilliéron bvba
Antwerpen Telefoon (03)658.91.53 - 658.00.53

Zweedse kruiswoordpuzzel.

Méer van deze Zweedse puzzels vindt u in de volgende Vlaamse puzzeltijdschriften van 'De Puzzelaar' t.w. De Stad Stockholm en De Viking.

Bij uw dagbladhandelaar verkrijgbaar.

Oplossing van de puzzel van vorige week: INTENDANT

vasteland a.d. zuidpool	rij sol- daten	schoo- l-vak	denk- vermogen	berg op Kreta
onge- ordend	vuur- wapen		bordspel	Russische leider
→	↓		↓	↓
ogenblik		deel van Azië		
sneeuw- storting	6	handel		
→	1	↓	tin	→
			annexus	3
rede- nering		9	↓	↓
tennis- term		bescha- mend		2
→		plek		
vorsten- zetel		↓		
vogel- product			Europ- peaan	aanw. v.nw.
5	deel v.d. bijbel	→	Oudijs- lands epos	4
tand- bederf	ten be- drage van		boom	
zwam	8			dieren- geluid
→				
7				

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---